

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของภาครัฐ

“...ในเมืองไทยนี้ถ้าทำกิจการ หมายความปกครองหรือดำเนินกิจการ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ ทั้งในด้านธุรกิจ ในด้านอาชีพ มีทุจริตเมืองไทยพั่ง ของเราเมืองไทยนี้ที่ยังไม่พั่ง ก็เพราะว่าเมืองไทยนี้นับว่าแข็งมาก แต่ว่าเดี๋ยวนี้ ถ้าหากว่าทำไม่ระวัง เช่นให้พั่ง มันก็เหมือน บ้านที่กำลังคลอน บ้านกำลังคลอน อะไรสั้นนิดเดียวก็ถล่ม เมื่อถล่มแล้วก็จะแย...เมื่อทำอย่าง นั้นคือโครงการ มันไม่ดี เห็นมามากแล้วว่า ระหว่างหน่วยราชการ...ไม่ได้สอดคล้องกัน โครงการไม่ทำให้สอดคล้องก็เกิดเรื่อง ก็แก้ไขได้ ไม่สู้ยากนัก แต่ต้องไม่มีทิจู จะต้องร่วมกัน แต่ถ้ามีทุจริต มาเพิ่มในกิจการเหล่านี้แล้ว จะทำให้ร้ายแรงขึ้น เป็น ๒-๓ เท่า...”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต

เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๒

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ ใช้ได้ในทุกระดับและทุกสาขา โดยมีหลักการที่ คล้ายคลึงกัน คือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และ สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม โดยดำเนินการด้วย ความรอบคอบ ระมัดระวัง สร้างเครือข่ายเพื่อร่วมมือ ในกิจกรรมต่างๆ โดยที่ รายละเอียดของวิธีการ ขั้นตอน การปฏิบัติจะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละสาขาภารกิจ

ด้านการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการ องค์กร

การเตรียมนโยบาย แผนงาน หรือ โครงการต่างๆ ควรเน้นการพัฒนาที่สร้างความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กับ การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยมุ่งให้ ประชาชน/ ชุมชนสามารถพึ่งตนเอง และสามารถเป็นที่พึ่งของสังคม/ ประเทศชาติได้ในที่สุด ทั้งนี้การสร้าง ฐานให้เข้มแข็งและ สมดุล นักบริหารต้องมีความตระหนักเข้าใจในปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงอย่าง ถ่องแท้และสามารถนำมาขับเคลื่อน ในหน่วยงาน และประยุกต์ใช้ในระบบของการทำงาน ทุกระดับจากระดับบนและระดับล่างควบคู่กันไป

การออกกฎหมายและข้อบัญญัติต่างๆ

ต้องยึดมั่นอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง โดยบำรุงรักษาสิ่งที่ดีที่มีอยู่แล้ว เช่น ค่านิยม องค์กรความรู้ สิ่งแวดล้อมที่ดีให้คงอยู่ พร้อมทั้งปรับปรุง/แก้ไข/ยกเลิก ส่วนที่ไม่ดีที่เป็นเหตุให้เกิดความไม่สมดุล ไม่พอเพียงในสังคม ให้กลับมาสู่แนวทางปฏิบัติที่มุ่งสู่ความสมดุลและสนับสนุน ให้เกิดสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมแต่ยังคงขาดอยู่ เช่น ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีการพัฒนาฝีมืออาชีพต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างสมดุลกับศักยภาพและระดับการพัฒนา ของท้องถิ่น/ประเทศชาติเพื่อนำไปสู่ความสามารถ ในการพึ่งตนเองได้ของคน/ชุมชนในทุกระดับ

ด้านการบริหารจัดการระบบงบประมาณ

มีความสอดคล้องกับเป้าหมายภารกิจ การใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อส่วนรวมโดยใช้หลักพอประมาณ ในการลงทุนของภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐต้องรู้จักการ ใช้จ่ายประมาณ ในทางที่ถูกต้อง โดยใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ประหยัดสมเหตุสมผลโปร่งใส ตรวจสอบได้มีการใช้เหตุผล ในการวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณด้านต่างๆ โดยคำนึง ถึงผลกระทบต่อประชาชนสังคมและองค์กรบนฐานความคิด ที่มุ่งเป้าหมายการสร้างประโยชน์และความสุขของส่วนรวม

การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มี ประสิทธิภาพ

ความเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ยึดปฏิบัติตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้แตกต่างกับบุคคลหรือชุมชน คือ ต้องช่วยกันสร้างคุณค่า จิตสำนึกใหม่ ให้พ้นจากความ เอะระ็ดเอาเปรียบการเบียดเบียนผู้อื่นการฉ้อฉล คอร์รัปชัน การจัดสรรเลือกใช้เทคโนโลยีระบบสื่อสารสนเทศที่มี ประสิทธิภาพ ประหยัด และคุ้มค่า เหมาะสมกับการใช้งาน และศักยภาพของคนในองค์กร อันจะนำไปสู่การประหยัด งบประมาณค่าใช้จ่าย อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม ใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับองค์กร

การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล

มีการจัดสรรกำลังคนให้เหมาะสมเกิดประสิทธิภาพ ในการทำงาน การสร้างบรรทัดฐาน ค่านิยม ที่ สอดคล้องตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ในการทำงาน ด้วยความเพียร ความซื่อสัตย์สุจริตขั้นตอนการยอมรับฟังความเห็นที่แตกต่าง ตลอดจนสร้าง กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง กับ องค์กร ทั้งในขั้นตอนการทำงานและผลที่จะเกิดขึ้นในเชิงบวก และเชิงลบ วางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ ทักษะความสามารถสนับสนุนเพิ่มพูนความรู้ของคน ในองค์กรให้มีความสามารถที่หลากหลาย มีการถ่ายทอด นโยบายให้ความรู้ และเสริมสร้างปลูกฝัง แนวคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาให้หน่วยงาน เป็นองค์กรที่มีคนเก่งควบคู่

กับเป็นคนได้รับผิดชอบต่อสังคม ส่วนรวม ร่วมกันทำงานเป็นทีมรวมพลัง ได้สร้างค่านิยมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม เพราะหน่วยงานที่มีกำลังคนที่มีคุณภาพ มีความสามัคคีย่อมสามารถขับเคลื่อนองค์กร ให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกได้

หน่วยงานภาครัฐที่ดีมีผลสัมฤทธิ์

การเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ดีมีผลสัมฤทธิ์อยู่ที่ การมีคุณค่าในองค์กร ความมีศักดิ์ศรีความภูมิใจ ในความเป็นหน่วยงานที่สร้างประโยชน์แก่ประชาชนและสังคม ส่วนรวม ความมีพลังและความสำเร็จในการปฏิบัติตามภารกิจหน้าที่ขององค์กรได้บรรลุวัตถุประสงค์ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในหน่วยงานภาครัฐ จึงเป็นเศรษฐกิจ แบบบูรณาการ ทั้งด้านการเงินงบประมาณ การบริหารจัดการ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การพัฒนา คุณภาพบุคลากร และ การพัฒนาเทคโนโลยีและสร้างสรรค์นวัตกรรม

เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับข้าราชการและ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

การดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำเนินชีวิตแบบปกติธรรมดา โดยข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเริ่มต้นสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้น ในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลก่อน ทั้งการสร้างความรู้ ความสามารถ การพัฒนาสิ่งที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้น การใช้ชีวิต แบบเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อใช้ชีวิตตามกำลังความสามารถของตัวเองต้องคิดให้เหตุผลประมาณตนเองให้เป็น หากจำเป็น ต้องมีหนี้สินควรเป็นหนี้ที่ก่อให้เกิดรายได้หรือเป็นประโยชน์ ต่อตนเองและครอบครัวและต้องใช้ความระมัดระวังมากขึ้น มีความพยายามมากขึ้น ขยันมากขึ้น ต้องใช้สติปัญญา สร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต โดยตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐาน การทำความดีต้องพัฒนาตนเองให้มีความสามัคคีความรู้คิด พิจารณาให้ดีอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ยึดหลักคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความถูกต้อง ความดีงาม เพราะ ความถูกต้องและความดีงามจะนำมาซึ่งความความมั่นคง ทางสังคมและความสุขในจิตใจ ในการทำงานและปฏิบัติหน้าที่ จะต้องตระหนักถึง บทบาทหน้าที่ของตนในการเป็นผู้ให้บริการแก่สังคม และ ร่วมเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันของ คนในสังคมและอยู่ร่วมกับระบบนิเวศได้อย่างสมดุลมีสำนึก ในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตมีสติยังคิดใช้ปัญญาพิจารณา อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐาน ของความมีเหตุมีผลพอประมาณกับศักยภาพและสถานภาพ ของแต่ละบุคคลในแต่ละสถานการณ์และหมั่นเสริมสร้าง ความรู้ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆเพื่อ จะได้มีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ควรสั่งการหรือ ชี้นำประชาชน/ชุมชนมากเกินไป แต่ควรสนับสนุนให้ ประชาชน/ชุมชนสามารถช่วยตนเอง กำหนดทิศทางการพัฒนาหรือแผนงาน กิจกรรมที่ยื่นอยู่บนของตนเอง พึ่งพาตนเองได้แล้วให้ข้าราชการและ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ มาช่วยสนับสนุนให้แผนงาน กิจกรรมนี้เป็นจริงขึ้นมา ตามหลักการพัฒนา “ช่วยเหลือประชาชน/ชุมชนเพื่อให้ เขาช่วยตัวเองได้” การร่วมกับผู้อื่น ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีแรงงานคือช่วยกันทำงาน มีสมองคือช่วยกันคิดใช้ความรู้ ความสามารถ ความถนัดความเชี่ยวชาญของตนเอง ในการพัฒนางานและแนะนำผู้อื่นเอื้อเพื่อเกื้อกูลกันค้ำึงถึง สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองต่อผู้อื่นต่อส่วนรวมย่อมนำมา ซึ่งความปรองดองสามัคคีอยู่ร่วมกันช่วยกันพัฒนาให้ ก้าวหน้าอันเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีขององค์กรและสังคม

เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักการเมือง

นักการเมืองที่มีหลักคิดและหลักปฏิบัติบนพื้นฐาน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเป็นตัวอย่างของผู้นำ ที่มีความเข้มแข็งทางด้านคุณธรรมจริยธรรมมีความละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดแม้เพียงเล็กน้อย เนื่องจากการกระทำของผู้นำส่งผลกระทบต่อ ชุมชน/สังคม และในขณะเดียวกันนักการเมืองในทุกระดับ จะต้องรู้จักสังคมชุมชน ที่แต่ละคนเป็นผู้แทนอย่างถ่องแท้ มีความเข้าใจระบบการปกครองและระเบียบปฏิบัติต่างๆ ตามกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม รอบรู้และทำทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอกประเทศ โดยมุ่งที่จะดำเนินวิถีทางการเมือง เพื่อให้ท้องถิ่น/ประเทศชาติมีความก้าวหน้าไปอย่างสมดุล ในทุกๆด้านและคนในท้องถิ่น/ประเทศชาติอยู่อย่างพอเพียง สัมผัสสามัคคีปรองดองกัน

อ้างอิง

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๕๖๒ ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐ โทรศัพท์ : ๐-๒๖๒๘-๒๘๔๒ โทรสาร : ๐-๒๖๒๘-๒๘๓๕ Website: <http://www.rsepf.or.th>

E-mail: rsepf@hotmail.com